

Kunnanvaltuusto	§ 42	22.06.2020
Kunnanhallitus	§ 134	29.06.2020
Kuntakehityslautakunta	§ 76	16.09.2020
Kunnanhallitus	§ 190	05.10.2020
Kuntakehityslautakunta	§ 53	28.04.2021
Kunnanhallitus	§ 147	31.05.2021
Kunnanvaltuusto	§ 70	21.06.2021

Valtuustoaloite Mäntsälän järvien tilan kohentamiseksi 22.6.2020

226/00.02.00/2020

Kunnanvaltuusto 22.06.2020 § 42

SDP:n valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 22.6.2020:

"Valtuustoaloite Mäntsälän järvien tilan kohentamiseksi 22.6.2020

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan, 9.6.2020 kokouksen asialistan pykälässä § 65 Mäntsälän järvien veden laatu vuosina 2018-2019 todetaan, että kahden Mäntsälän järven tilanne on huonontunut merkittävästi.

Huolestuttavin tilanne on Isojärvellä ja Kilpijärvellä, jotka ovat pudonneet uudessa arvioinnissa huonoon ekologiseen tilaan, kun aiemmissa arvioinneissa ne ovat olleet välttävissä ekologisessa tilassa.

Isojärvi ja Kilpijärvi kuuluvat pintavesityyppiin runsasravinteiset järvet ja niiden ekologinen luokka laski välttävästä huonoon vuoden 2019 luokituksessa. Isojärven ja Kilpijärven kokonaisfosfori- ja -typpipitoisuudet näyttäisivät olevan kasvusuunnassa. Myös molempien järvien a-klorofyllipitoisuus on kasvusuunnassa. Isojärven ja Kilpijärven näkösyvyys oli hyvin alhainen, ja vesi oli sameaa.

Kilpijärvelle on toukokuussa 2020 valmistunut valuma-alue selvitys opinnäytetyönä. Siinä on laskettu, mistä uomista tulevat suurimmat ravinnekuormitukset järveen. Opinnäytetyössä myös esitetään tulevia vesiensuojelutoimenpiteitä. Opinnäytetyöstä saatuja tietoja tulisi käyttää hyödyksi Kilpijärven tulevien kunnostustoimien suunnittelussa.

Vastaavanlaista valuma-alue tarkastelu olisi hyvä tehdä muillekin Mäntsälän järville, joilla on kunnostustarvetta.

Mäntsälän järvet ovat tärkeitä kuntalaisille virkistyskäytössä, kalastuksessa ja muutoinkin ympäristöarvoiltaan.

Kunta markkinoi itseään luonnonläheisenä kuntana ja hyvänä paikkana asua – järvivesien kunto kuuluu olennaisena osana kuntalaisten ja luonnon hyvinvointiin. Kilpijärvellä on kunnan uimaranta, joka on kovassa käytössä - veden laadun parantaminen on oleellisen tärkeä toimenpide sekä luonnonsuojelun että asukkaiden hyvinvoinnin takia.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kunta ryhtyy yhdessä Maaseututoimen, paikallisten maanomistajien, kalastuskuntien, kyläyhdistysten ja muiden asianomaisten kanssa pikaisesti konkreettisiin toimiin kunnan alueen järvivesien laadun kohentamiseksi ja toteuttaa vesien suojeleminen erityisesti huonoon ekologiseen tilaan vajonneiden Isojärven ja Kilpijärven tilan kohentamiseksi.

Kilpijärven tilasta toteutetun opinnäytetyön toimenpidesuosituksia tulee ryhtyä toteuttamaan ja samalla huomioida muidenkin kunnan alueen järvien tarvitsemat toimenpiteet.

SDP valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet

Linkki ympäristölautakunnan pöytäkirjaan

[https://tuusula.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/KeskiUudenmaan_ympaumlristoumlautakunta/Kokous_962020/Mantsalan_jarvien_veden_laatu_vuosina_20\(23486\)?fbclid=IwAR0KxeTWGV3oAGz6UUXWmukXw4bQWzd09gYc3EihiEiwfXIHbN3T3p-r91M](https://tuusula.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/KeskiUudenmaan_ympaumlristoumlautakunta/Kokous_962020/Mantsalan_jarvien_veden_laatu_vuosina_20(23486)?fbclid=IwAR0KxeTWGV3oAGz6UUXWmukXw4bQWzd09gYc3EihiEiwfXIHbN3T3p-r91M)

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 29.06.2020 § 134

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen konsernipalvelujen kuntakehitysyksikön valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kuntakehityslautakunta 16.09.2020 § 76

Järvien laadun seuranta suorittaa säännöllisesti Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Kuten aloitteessakin todetaan Mäntsälän järvistä Isojärvi ja Kilpijärvi kuuluvat pintavesityyppiin runsasravinteiset järvet ja niiden ekologinen luokka laski välttävää huonoon vuoden 2019 luokituksessa. Isojärven ja Kilpijärven kokonaisfosfori- ja -typpipitoisuudet näyttäisivät olevan kasvusuunnassa. Myös molempien järvien a-klorofyllipitoisuus on kasvusuunnassa. Isojärven ja Kilpijärven näkösyvyys oli hyvin alhainen, ja vesi oli sameaa.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus palvelusopimusesityksessään vuosille 2021-2023 tulee edistämään Mäntsälän Kilpijärven valuma-aluekunnostuksia ja varautuu siinä 2 000 €:n kustannuksiin. Ympäristökeskus laatii Kilpijärven kunnostussuunnitelmaa.

Kilpijärven kunnostussuunnitelman laadinnan myötä järvien laadun kohentamiseksi tarvittavat toimenpiteet tulee suunniteltua. Isojärven osalta käydään samassa yhteydessä keskustelua Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa etenemisestä. Kunnostussuunnitelman laadintatyöhön otetaan tarvittavilta osin mukaan maaseututoimi, paikallisten maanomistajat, kalastuskunnat, kyläyhdistykset ja muut asianomaiset.

(lisätiedot: kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus)

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys

Kuntakehityslautakunta toteaa lausuntonaan ja esittää edelleen kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle, että Kilpijärven kunnostussuunnitelman laadinta on mukana Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelusopimusesityksessä vuosille 2021-2023 ja työ käynnistetään yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa. Isojärven osalta tilannetta ja etenemistä käydään samassa läpi ympäristökeskuksen kanssa. Tarvittavia kunnostustoimenpiteitä käydään läpi kunnostussuunnitelman laadinnan jälkeen.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 05.10.2020 § 190

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus antaa kuntakehityslautakunnan päätöksen vastauksena valtuustoaloitteeseen. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja saattaa sen kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Käsittely: Käsittelyn kuluessa Heli Hallikainen esitti, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun ja paikallisten toimijoiden osuus selvitetään paremmin. Lisäksi Hallikainen esitti, että tehdään selvitykset mahdollisista rahoituksista ja konkreettisista toimenpiteistä. Reijo Liinamaa kannatti Hallikaisen esitystä.

Päätös: Asia päätettiin yksimielisesti palauttaa valmisteluun.

Kuntakehityslautakunta 28.04.2021 § 53

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on käynnistänyt kunnostussuunnitelmien laatimisen Kilpijärvelle ja Isojärvelle. Asiasta on pidetty kokouksia 2.11.2020, 26.11.2020 ja 25.3.2021. Kokouksissa on edustus Mäntsälän kunnalta, maaseutuhallintopalveluista, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksesta, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry:stä, Askolan kunnalta (Askolan kunta hoitaa Pornaisten ympäristönsuojelutehtävät). Lisäksi on edustus Sälinkään kylätoimintaryhmästä, Soukkion osakaskunnasta sekä Isojärven

vesiensuojeluyhdistyksestä / Herman Onkimaan osakaskunnasta.

Tarkoituksena on kunnostaa valuma-alueiden ongelmakohtia ulkoisen hankerahoituksen turvin. Olennaista on, että myös itse järvillä voidaan toteuttaa joitain toimia, esim. hoitokalastusta. Tässä vaiheessa työtä kartoitetaan alueita, joissa ilmenee kunnostuksen tarvetta.

Kunnostustoimilla on tarkoitus parantaa alueellisesti niin viljelynkannattavuutta kuin järven virkistyskäyttöä ja samalla parantaa järvien ekologista tilaa. Vuoden 2021 aikana kootaan tietoa valuma-alueen ja järven kunnostustarpeista ja -toimista.

Hankesuunnitelma tarvitaan hankerahoitusta varten.

Hankesuunnitelmasta selviää mitä on tarkoitus tehdä, paljonko se maksaa ja miten kustannukset jaetaan toimijoiden kesken. Osa toimista on kustannuksiltaan pienempiä, toiset taas vaativat suurempaa rahallista panostusta. Osa toimista voidaan tehdä virkatyönä ja omaa työtä voidaan myös käyttää omarahoitusosuutena.

Tähän mennessä työn aikana on tehty seuraavaa:

- maaseutuhallintopalvelut on maaliskuussa 2021 lähettänyt kyselyn järvien lähialueen viljelijöille. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, miten tiloilla huomioidaan ympäristön monimuotoisuutta ja maatalouden vesiensuojelua, sekä miksi näitä toimia tiloilla toteutetaan. Kartoituksen kohteena olivat myös haasteet, jotka tilakohtaisesti hankaloittavat tai estävät toimenpiteiden toteuttamista.
- Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on lähettänyt maaliskuussa 2021 ranta-asukkaille (100 m) rannasta jätevesikyselyn.
- järvien talviaikaista tilaa on selvitetty esim. hapen ja ravinteiden osalta

Kesän 2021 aikana on tarkoitus tehdä mm. seuraavia:

- vesinäytteiden otto järvistä
- järviin tulevista laskuojista vesinäytteen otto
- näkösyvyys ja leväseuranta
- mahdollisesti myös koekalastus tai nuottaus

Kesäkautena 2021 koronatilan salliessa on tarkoitus järjestää yleisötilaisuuksia järvien valuma-alueen asukkaille. Tilaisuuksissa on tarkoitus kertoa järvien nykytilanteesta ja toimista, joita jokainen alueella asuva voi tehdä järvien virkistyskäytön lisäämiseksi ja tilan parantamiseksi. Tilaisuuksissa on tarkoitus tuoda esiin myös valuma-alueen viljelijöiden toteuttamia ympäristötoimia.

Jos hankerahoitus toteutuu, tavoite on, että valuma-alueella ja järvillä voidaan toteuttaa kunnostustoimia vuosien 2022 ja 2023 aikana.

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys

Kuntakehityslautakunta esittää lausuntonaan kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että Kilpijärven ja Isojärven kunnostussuunnitelmat laaditaan yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa vuoden 2021 aikana.

Kunnostussuunnitelmatyön vaihetta ja sisältöä on avattu asian selostusosiossa. Kunnostustoimenpiteisiin ja hankerahoitukseen palataan tarkemmin hankesuunnitelman valmistuttua. Mäntsälän kunta pitää hanketta tärkeänä ja on osaltaan valmis edistämään hanketta ja osallistumaan hankehakuun. Hankevastuut ja mahdollisiin kustannuksiin varautuminen (omarahoitusosuus) selvitetään ja siitä päätetään erikseen syksyllä talousarvion yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 31.05.2021 § 147

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi kuntakehityslautakunnan päätöksen 28.4.2021 koskien aloitetta Mäntsälän järvien tilan kohentamiseksi ja lähettää sen edelleen valtuustolle tiedoksi. Aloite jää keskeneräiseksi ja se käsitellään erikseen sen jälkeen kun kunnostustoimenpiteet ja hankerahoitus sekä hankesuunnitelma ovat valmistuneet.

Käsittely: Kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerusta kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto 21.06.2021 § 70

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.